

בש"פ 6747/13 - אור דורני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6747/13

לפני:
ה המבקש:
המשיב:
בקשה למתן רשות לעורר על החלטת בית המשפט
המחוזי בלוד מיום 10.9.13 בעמ"ת 2511-09-13
שניתנה על ידי כבוד השופט מ' ברנט

בשם המבקש:
עו"ד ט' פלקס

בשם המשיב:
עו"ד א' פטר

ההחלטה

לפני בקשה רשות לעורר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-lod (כב' השופט מ' ברנט) מיום 10.9.2013 בתיק עמ"ת 13-09-2511, אשר בגדירה נדחה המבקש על החלטת בית משפט השלום בפתח תקווה, לחילוץ מלאה הערביות של המבקש בגין הפרת תנאי שחרורו.

1. ביום 14.3.2013 הוגש נגד המבקש כתב אישום בגין איורע תקיפה שהתרחש לכוארה בעיר פתח תקווה, אשר ייחס לו עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, הייך לרכוש והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. על פי עבודות כתוב האישום, ביום 10.3.2013 בסמוך לשעה 18:16, החנה המתalon את רכבו בחניה בבית חמותו, אשר סגורה מאחוריו שער אותו נעל המתalon לאחר כניסה. נתען כי באותה עת שהה המבקש ושני חברי ברכב בתוך איזור החניה הסגור, וכשיצא המתalon מרכבו החונה, פנה אליו המבקש בבקשת לפתוח עבורי את השער. המתalon סירב והפנה את המבקש וחבריו לחנותה ה"טמברור" הקרובה שם יכולן למצוא מפתח. מכתב האישום עולה כי ככל הנראה, נכון תגובתם התוקפנית של המבקש וחבריו לסירובו של המתalon, התקשר המתalon למשטרה וблבל זה פנה אליו שוב המבקש בкусם, הכה בו בפניו באמצעות אגרוףו, וברוח מהמתalon נותר שם כשהוא מדם בעינו. למTELON נגרמו פציעות בפנוי. יומיים לאחר מכן, בהגיע שוטרים למקום הימצאו של המבקש במטרה לעצחו, ביקש אחד השוטרים מה המבקש להתלוות אליו והלה בתגובה החל להימלט. לאחר מרדף, המבקש נעצר.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצר המבקש עד תום הליכים המשפטיים נגדו. ביום

18.3.2013 שוחרר המבוקש למעצר בית מלא ברמת גן בפיקוח אביו. לצורך כך הורה בית המשפט למלוך להפקיד סכום מזומנים בסך 2,000 ₪ כפיקדון ולחתום על כתוב התcheinבות עצמית בסך של 10,000 ₪, וכן ערבות צד י' על ידי אביו. ביום 27.4.2013 הפר המבוקש את תנאי השחרור בכך שעצב את מקום המעצר ונטא על ידי שוטרים כשהוא נמצא בחברת מספר חברים בתל אביב (להלן: אירוע ההפרה). בעקבות אירוע זה, הוגשה בקשה לעיון חוזר בתנאי השחרור של המבוקש לצד בקשה לעוצרו עד תום ההליכים. כמו כן בקשה המשיבה להורות על חילוץ הערביות והפיקדון הכספי.指出 שבבקשה נטען כי באירוע ההפרה, נעצר המבוקש בחשד להחזקת חומר החשוד כסם והכשלת שוטר. עוד נכתב כי חיפוש שנערך בבתו של המבוקש וברכב בו שהה באותו אירע ההפרה העלה חשד למעורבותו בסחר במסמים, והחקירה בענייננו טרם נסתיימה. ביום 30.4.2013 ניתנה החלטה בבקשת המשיבה לעיון חוזר, בגין קבע בית המשפט כי משנתפס המבוקש במරחק ניכר ממוקם מעצר הבית בלבד ליווי מפקחו, ועוד כשבאמתחטו לאורה חומר החשוד להיות סם מסוכן וטור ניסין להטעות את השוטר שתפס אותו לגבי זהותו, נשמט לאורה האמן שננתן בו בית המשפט בשחרורו לחולפת מעצר. נקבע כי מדובר בהפרה בוטה של תנאי המעצר, ומכאן ששחרור המבוקש לחילוף מעצר אחרית יאפשר רק כאשר תיתכן חילופה אשר תיבדק כדבוי ותימצא מספקת. שלא הוצאה לבית המשפט חילופה ראייה, נקבע מעצרו של המבוקש עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, תוך שמירת זכותו להצעה בעיתד חילופת מעצר ראייה שתעמדו לבחינת בית המשפט.

3. ביום 1.7.2013 קיבל בית משפט השלום את בקשת המשיבה לחילוץ ערבויות המבוקש בשל הפרת תנאי השחרור. נקבע כי ערבויות אלו נועדו להבטיח את עמידת המבוקש בתנאי השחרור ומשהפר תנאים אלו ללא כל סיבה מוצדקת לכך, יש לחליט את מלאו הכספיים שהפקיד. עוד הוחלט לחליט את העrobotות שהפקיד אביו של המבוקש בחלוקת בלבד, בשים לב לכך שהאב לא התקשר למטרה בסמוך לאחר שנודע לו כי המבוקש יצא מהבית. על ההחלטה זו הגיע המבוקש ערע לבית המשפט המחויז, במסגרתו הלין על חילוץ חלק מהערביות – סכום ההתחייבות העצמית. בית המשפט דחה את הערע, בקובענו כי מדובר בהפרה בוטה של תנאי השחרור בין היתר נוכח החשד כי במסגרת ההפרה נעברו על ידי המבוקש עבירות נוספות ונוכח ניסיונו לאורה להסתיר את זהותו ולהכשיל את השוטרים שתפסו. בהקשר זה ציין בית המשפט כי על אף שריאות לנסיבות אלו לקוחות מתיק המתinan לבירור דין (להלן: תיק מב"ד) ועריך הראייתי אינו חד ממשמי, ניתן היה להסביר לפני בית המשפט שכן המבוקש התייחס לביצוע העבירות לאורה במסגרת הדיון בבית המשפט כאמור. כמו כן, משןקבע מלכתה פיקדון נמור יחסית, ההחלטה לחליט את מלאו הסכם היא סבירה.

4. לטענת המבוקש, בדיון בערע בבית המשפט המחויז הובא תיק מב"ד לראשונה בפני בית המשפט. נטען כי הティיך הוציא מבלי שהמבוקש ידע על כוונת המשיבה להציגו וכי רק לאחר שבית המשפט עין בתיק ניתנה לבא כוח המבוקש הזדמנות להתנגד להגשתו ומשכך התנגדותו הייתה כבר חסרת משמעות. כמו כן, נטען כי הגשת תיק המב"ד נעשתה בניגוד להנחיית פרקליט המדינה העוסקת בנושא, לפיה דרוש אישור פרקליט בדרגת ממונה בטרם שימוש בתיק מב"ד לצורך הוכחתUIL מעצר. עוד טוען המבוקש לפגיעה בזכותו להליך הוגן נוכח העובדה כי המשיבה נמנעה מלהגיש את תיק המב"ד בדיון בבית משפט השלום והציגו אותו לראשונה בפני בית המשפט המחויז במסגרת ערע, וזאת בניגוד לסעיף 53(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (להלן: חוק המעצרים) לפיו רשאי השופט הדיון בערע להזקק לחומר ראיות חדש שנתוסף מאז הדיון בבית משפט השלום. תיק המב"ד שהוגש היה בראשות המשיבה עוד בטרם הדיון בבית משפט השלום (כבר מיום 28.4.2013, מועד הדיון בהארכת מעצרו הראשונה של המבוקש), כך המבוקש.

לגופו של עניין חוזר המבוקש על טענות שנידונו בבית המשפט המחויז לפיהן מדובר בהפרה חד פעמית, אשר אינה פוגעת בליבת תנאי השחרור שהינה הרחקתו מהמתلون, וכן העבירות בהן הוא מואשם אין מהחמורות ביותר. משכך, לא הייתה הצדקה לחילוץ מלאו הערביות שהפקיד, ובפרט סכום ההתחייבות העצמית של המבוקש.

5. לעומת זאת, בהגשת תיק המב"ד והעיוון בו על ידי בית המשפט אין כל פגם, שכן הلقה היא כי קיימים מקרים – כגון המקרה דנן – בהם הגשת תיקי מב"ד לא רק שאינה אסורה אלא הכרחית. בעניינו, מדובר בתיק שעוסק באירוע ההפרה עליו מתבססת בבקשת המשיבה לחילוט הערכות, ומכאן שהוא מהותי להכרעה. כן Natürlich כי גם אם נפל פגם במקרה של תיק המב"ד הוצג לעוני בית המשפט, מוביל לקבל טענה זו גופה, אין משמעות הדבר שנפגעה זכותו של המבוקש להליך הוגן. ראשית, מענה לטענות המבוקש בעניין זה מצוי בסעיף 56 לפקודת הראות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראות). שנייה, בעניינו אין תחוללה לסעיף 53(ב) לחוק המעצרים, שכן לא מדובר בחומר חקירה חדש. משכך, ומכוון קל וחומר, אין כל מניעה שבית המשפט שדן בעריך ייעין בחומר חקירה שהיה קיים עוד בשלב הדיון בערכאה דלמטה. לגופו של עניין, טענות המשיבה כי המבוקש הפר בנסיבות את האמון העומד בבסיס מוסד השחרור בעורבה, בפרט נוכח העובדה כי ההפרה התרחשה על רקע ביצוע עבירות נוספות. כך או אחרת, Natürlich כי אין הצדקה למטען רשות לעורו.

הכרעה

6. דין הבקשה להידחות. כאמור, הרשות לעורו בפני ערוכה שלישית אינה ניתנת בדבר בשגרה, אלא היא מוגבלת במקרים המעוררים שאליה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית, החורגת מעניינים הקונקרטיים של הצדדים להליך (reau"פ 9255/10 ابو עראר נ' מדינת ישראל (3.2.11); רע"פ 4199/10 אוחזין נ' מדינת ישראל (13.7.10)). בעניינו, טענות המבוקש אין מעלות סוגיה בעלת חשיבות מעין זו. טענות המבוקש לגופו של עניין – הינו באשר לגובה החילוט – אין חורגות מעניינו הקונקרטי. אשר לטענות שמעלה המבוקש לעוני הגשת תיק המב"ד לפני בית המשפט המחוון והפרודצורה שננקטה טרם הגשתו, מענה לטענות אלו מצוי בחקיקה ובפסיקה ומשכך אין הצדקה למטען רשות לעורו. למקרה מן הzcור, ATIICHMS בקצחה לעירק טענותיו של המבוקש.

7. עניינו בחילוט ערכות שהפקיד המבוקש כנגד עמידה בתנאי שחרورو – חילוט שבוצע לבקשת המשיבה בהתאם לסעיף 51 לחוק המעצרים. כאמור, חוק המעצרים מטיל חובה על בית המשפט לבחון אפשרות להימנע ממעצר, תוך שחרור הנאשם להילופת מעצר ככל שהדבר ניתן באופן שמאין את עילית המעצר הקיימת בעניינו. שחרור להילופת מעצר מוגבל בתנאים שמתארם לאין בין זכויות הנאשם לבין אינטרסים הגנה על הציבור מפניו. בבסיס תנאי השחרור עומדת האמון שנוטן בית המשפט בנאשם, ולפיכך עם הפרת האמון – בדרך של הפרת תנאי שחרור – בסיס זה מתחילה להתפרק. ככל שמעשה ההפרה של תנאי השחרור חמור יותר והפגיעה באמון של בית המשפט בנאשם קשה יותר, כך יתקשה הנאשם לרכוש את אמון בית המשפט בחזרה, אם בכלל.

לאור מערכת כוחות זה, החוק מKENNA לבית המשפט שיקול דעת לעניין אופן החילוט ומידתו, כאשר מידת חומרת ההפרה תשתקף בגובה הסכם ניהולו (ע"פ 6978/09 מטוידי נ' מדינת ישראל פס' 12 (2.3.2010) (להלן: פרשנת מטוידי); בש"פ 8396/12 חוסאם נ' מדינת ישראל, פס' 16 (28.11.2012) (להלן: עניין חוסאם)). חומרת ההפרה נמדדת לרוב במבחנים מסוימים – האם מדובר בהפרה חד פעמי או הפרות שיטתיות; ומבחנים אקטואים – האם ההפרה נעשתה למשל אגב ביצוע עבירות אחרות או תוך ניסיון להערים על גורמי האכיפה; ומבחנים תועלתיים – חומרת האישומים המיחוסת לנאשם ומידת הצורך בהגנה על הציבור מפניו (בש"פ 8626/04 ציסקון נ' מדינת ישראל פס' 15 (10.10.2004); פרשנת מטוידי, פס' 12; עניין חוסאם, פס' 16). בעניינו, הודה המבוקש בהפרת תנאי השחרור ודינונו מתחילה במידדיות החילוט, בהתאם למבחנים שתוארו.

8. את עירק טענותיו מפנה המבוקש לקבעת בית המשפט המחוון בדבר חומרת ההפרה נוכח הראות המצוינות בתיק המב"ד המלמדות לכואורה על הפרת תנאי השחרור על רקע ביצוע עבירות נוספות. יובהר כי הצדדים אינם חולקים באשר לעובdet הגשת תיק המב"ד לעוניו של בית המשפט מוביל שבא כוח המבוקש עיין בחומר המצוין בו ומוביל שניתנה לו

האפשרות להתנגד לכך קודם לעיונו של בית המשפט. המחלוקת נוגעת לתקינות הגשת התביעה לבית המשפט המחויז במסגרת הערר, ועל אופן הגשתו.

9. לעניין טענת בא כוח המבוקש כי בית המשפט עיין בתיק המב"ד לפני שטרם אפשר לו לטעון באשר להגשתו. אין ספק כי ראוי היה שבית המשפט יאפשר לבא כוח המבוקש לפרוס טענותיו בנושא עצמו עצמו בתיק. ואולם, לא התרשם כי יש בכך כדי ל離開 את החלטתו של בית המשפט המחויז לקבל את תיק המב"ד בנסיבות העניין. לבא כוח המבוקש ניתנה ההזדמנות, גם אם בדיעד, לטעון לעניין תיק המב"ד ובכך יש כדי לרכך את הבעיתיות שנוצרה, בהתחשב בכך שלבית המשפט המיוומנת במתן משקלות שונות לראיות שונות, בהתאם למוחוון, לרבות ראיות הלוקחות מתייקי מב"ד (ראו והשוו בש"פ 7406/00 אגבירה נ' מדינת ישראל פ"ד (4) 744 (21.10.2000) (להלן: פרשת אגבירה)). כמו כן, תיק המב"ד וחומר הראיות המצוי בו רלוונטי לדין בשאלת חילוט ערביותו של המבוקש. אמן על דרך הכלל לא "עשה שימוש בראיות מתייקי מב"ד – ראיות גולמיות בלבד – נגד החשוד בהליכים משפטיים מקבילים. ואולם, חוק المرשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981 (סעיפים 5, 11 בשילוב עם סעיף (1) לתוספת הראשונה) קובע כי ניתן להציג לפניו בית המשפט פרטיהם בדבר חקירות פליליות התלוויות ועומדות בעניינו של אדם, באופן חריג, בין היתר אם ה גילוי "מהותי לנושא הדיון". לפיכך קבעה גם הפסיקה כי שימוש בחומר המצוי בתיק מב"ד אפשרי בהליכי מעצר כל עוד מדובר במידע מהותי להליך (בש"פ 6718/06 פלוני נ' מדינת ישראל פס' ד(4) (10.9.06). דומה כי בנסיבות העניין של פנינו, השימוש בראיות המצוירות בתיק המב"ד במטרה להוכיח את חומרת ההפרה של תנאי השחרור, כאשר קיים חשד כי ההפרה נעשתה על רקע ביצוע עבירות נוספות, בהן עוסקת תיק המב"ד, נכון לגדרי החירג לכלל. המידע המציין בתיק עשוי להיות שימושי לצורך הכרעה בשאלת אם ובאיזה מידת שלחט את הערביות. לצד זאת, יובהר כי מדובר בתיק חקירה פתוח המכיל ראיות גולמיות בלבד, שאין בהן בשלב זה כדי להוות תשתית להגשת כתב אישום, המשקל שיש לייחס לראיות אלו הוא נמוך יחסית, ובוודאי שאין זה למשקל שינוי לכתב אישום שהוגש או להרשעת הנאשם בתום הליך משפטי. ברם, אין לשולח לחלוין את ערכן של ראיות גולמיות אלו לצורך הספציפי של חילוט ערביות.

10. ומכאן להנחיית פרקליט המדינה, אליה מתיחסים הצדדים בטיעוניהם, העוסקת בהסדרת נושא השימוש החירג בתיקי מב"ד בהליכי מעצר ("הציג פרטוי" רישום משטרתי פנימי" (תיקי מב"ד) וראיות המצוירות בתיקי חקירה פתוחים, בהליכי מעצר עד תום ההליכים" הנחיית פרקליט המדינה מס' 5.13 (תשס"ג) (להלן: הנחיית הפרקליט)). המבוקש נאחז בטענה כי לא נתק"ימו התנאים המנוים בסעיף 2ג להנחייה. סעיף זה, אשר מאפשר שימוש בתיק מב"ד לשם הוכחת עילת מעצר, דורש, בין היתר, אישור פרקליט בדרגת ממונה לאחר בדיקה הכוללת עיון בראיות ובוחינת משקלן וכן שלילת פגיעה בצורכי חקירה בחשיפתו. מבלתי קבוע מסמורות לעניין תחולת סעיף זה במקרה הנדון, מתגוברת המשיבה להבהרה שהתקבשה בהחלטה מיום 22.10.2013 – לפיו הגשת תיק המב"ד נעשתה, בין היתר, מכוח סעיף 2ג להנchia ולא נעשתה בחריגת מהנchia זו – משתמש כי הפרוצדורה הדרישה לשם הגשת תיק המב"ד הושלמה ונעשתה כדין).

11. א██סם ואומר, לגופו של נושא החילוט, כי גם מבלתי לחתודות העולמים נגד המבוקש מתייק המב"ד, לא מצאת עילה להתערב בהחלטה לחلط את מלאו הערביות שהפקיד המבוקש. ראשית, בעניינו המבוקש התרחק ממשמעותית מקום מעצרו בלבד לווי המפקח שלו ובלא ידיעתו. כמו כן, לא נשמע מפיו כל הסבר להפרת תנאי השחרור, המניח את הדעת. יצוין כי על פי החלטת בית המשפט, חרף הפרת תנאי השחרור עדין עומדת למבוקש האפשרות להציג חילופת מעצר אשר אם נמצא רואה, יתכן שיישוחרר אליה, מה שעשו להקל מעט את השכלות ההפרה מבחינתו. שנית, הסכם שהולט אינו גבוה במיוחד, שכן מלכתחילה נקבעו למבוקש ערביות נמוכות יחסית (ראו בש"פ 10533/05 אבו דין נ' מדינת ישראל (21.12.2005) פ"ד (21.12.2005); פרשת מטודי, פס' 12). מעבר לנדרש יש לציין כי יחס

סלחני מדי להפרות של תנאי שחרור עלול לעודד בעקיפין, ובכך לפגום ביעילותו של מוסד השחרור בURITY, שנועד להגן על חירותו של הנאשם (ראו עניין חוסאם, פס' 14; בש"פ 980/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 15 (2.8.2012); בש"פ 3239/08 שוקרון נ' מדינת ישראל, פס' 13 (13.5.2008)). כך או וכך, טיעונו של המבוקש לגופו של עניין אינם מצדיקים מתן רשות ערר, כאמור.

אשר על כן, הבקשה נדחתת.

ניתנה היום, ז' בשבט התשע"ד (8.1.2014).
